

Državni svetnik
Branko Tomažič

Številka: 720-03-4/2024/2
Ljubljana, 9. 5. 2024

Komisija Državnega sveta za
kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Zadeva: Pobuda za seznanitev s problematiko dajanja državnih kmetijskih zemljišč v zakup podjetjem v tuji lasti

Na podlagi 66. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) predlagam, da se na dnevni red ene od sej Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: komisija) uvrsti točka dnevnega reda z naslovom »Seznanitev s problematiko dajanja državnih kmetijskih zemljišč v zakup podjetjem v tuji lasti«.

Obrazložitev:

Komisija je nedavno obravnavala problematiko prodaje kmetijskih zemljišč in gozdov, predvsem v obmejnem pasu, državljanom EU, ki nimajo stalnega oziroma začasnega prebivališča v Sloveniji, in državljanom tretjih držav. Na Vlado je komisija naslovila mnenje, v katerem med drugim izpostavlja, da je, ob upoštevanju primerjalno pravne ureditve varovanja kmetijskih zemljišč in gozdov v sosednjih državah članicah EU, možna obsežnejša zaščita kmetijskih zemljišč in gozdov tudi v Sloveniji. Komisija je pozvala k spremembi zakonske ureditve področja prometa s kmetijskimi zemljišči in gozdovi s ciljem večje zaščite namembnosti teh zemljišč in zagotavljanja prehranske suverenosti ter nacionalno varnostne zaščite obmejnega pasu. Komisija meni, da je problematika urejanja kmetijskih zemljišč zelo obsežna, saj zajema celotno kmetijsko zemljiško politiko. Slovenija je na repu evropskih držav glede obsega kmetijskih zemljišč na prebivalca, zato bi morali temu vprašanju nameniti večjo pozornost že zaradi zagotavljanja prehranske varnosti. Vlada se sicer do tega mnenja komisije še ni opredelila.

Širša javnost z zaskrbljenostjo spremlja nedavno informacijo o prodaji večinskega deleža skupine Panvita, ki je največje agroživilsko podjetje v Sloveniji, hrvaški družbi Mplus, ki deluje v panogah kontaktnih centrov, informacijske tehnologije in služb za zaposlovanje ter sedaj prvič vstopa v agroživilski sektor, saj je ta z nakupom pridobila tudi zakupno pogodbo za dobrih 3000 hektarjev državnih kmetijskih zemljišč. Ob vsem tem pa je skrajno nenavadno dejstvo, da je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike s Panvito v preteklem letu, torej dve leti pred iztekom zakupne pogodbe, ki bi se sicer iztekla leta 2025, podaljšal zakupno pogodbo za 3004 ha državnih kmetijskih zemljišč do leta 2033.

Po prodaji Perutnine Ptuj ukrajinskemu podjetju leta 2018, kjer se je prav tako v upravljanje preneslo približno 3000 ha državnih kmetijskih zemljišč tujim lastnikom, se javnost upravičeno sprašuje, komu koristi uničevanje slovenskega kmetijstva. Ob stalnem izpostavljanju pomena nacionalne prehranske varnosti in doseganja večje samooskrbnosti, je precej nenavadno oziroma sporno, da z državno kmetijsko zemljo strateško upravljajo tujci, domači kmetje pa do te zemlje nimajo dostopa, kar ne vodi v povečevanje slovenske

samooskrbe. Ob tem ne gre spregledati, da sta skupina Panvita in Perutnina Ptuj, torej podjetji v tuji lasti, med slovenskimi rekorderji pri prejemu kmetijskih subvencij, ki se merijo v milijonih evrov. Postavlja se vprašanje, zakaj se ta sredstva na račun državnih kmetijskih zemljišč pretakajo v tuje žepe, čeprav bi morala biti tovrstna zemljišča prvenstveno namenjena slovenskemu kmetu za pridelavo hrane kot strateške dobrine

Obstaja bojazen, da z veljavno kmetijsko zemljiško politiko izgubljam suverenost, pri čemer nam je lahko v opomin primer Ukrajine, kjer je politični vrh prodal večino kmetijskih zemljišč korporaciji Blackrock, kar je povzročilo nepopravljive posledice. Take usode si v Sloveniji zagotovo ne želimo. Zato je nujno spremeniti kmetijsko zemljiško politiko in zakupni sistem državnih kmetijskih zemljišč, da bomo preprečili tovrstno prakso in zagotovili prehransko suverenost Slovenije.

Trenutno stanje na področju zakupa kmetijskih zemljišč zahteva jasne odgovore pristojnih na vprašanja. Med drugim komisija želi odgovor, zakaj v Sloveniji podpiramo tuje korporacije, namesto da bi kmetijska zemljišča namenili slovenskim kmetom in tako podprli domače družinske kmetije. Glede na to, da posestva obdelujejo le 4 % kmetijske zemlje, pridobijo pa več kot 25 % vseh investicijskih sredstev, se postavlja tudi vprašanje, zakaj jim država namenja več investicijskih sredstev kot kmetom.

Ker se na Komisijo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obračajo kmetje in Sindikat kmetov Slovenije z željo, da se o problematiki razpolaganja z državnimi kmetijskimi zemljišči opravi širša razprava, saj je na tem področju veliko odprtih vprašanj, predlagam, da se skliče seja in na njej obravnava izpostavljena problematika.

Predlagam tudi, da se na sejo komisije vabi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Zadružno zvezo Slovenije.

Državni svetnik
Branko Tomažič, l.r.